

Asia: VN/698/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja eräiden työttömyysetuuden saamisen edellytysten uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleistä lausuttavaa esitetyistä muutoksista?

Varsinais-Suomen ELY-keskus ja Varsinais-Suomen TE-toimisto ovat valmistelleet tämän lausunnon yhdessä.

Esitetyssä palvelumallissa on paljon hyvää - työnhaun tehostamiseen tuleekin panostaa nykyistä tuntuvammin sekä työnhaun alkuvaiheessa että myöhemmin. Uudistuksen onnistumista ei tulisi vaarantaa säätämällä lakiin liian tiukasti vaatimuksia, joiden toteuttaminen nähdään jo nyt osittain mahdottomaksi. Kaikkien työnhakijoiden prosessi ei etene samassa tahdissa tai tuen tarve ole sama, mutta esityksessä nähdään, että kaikkien palvelussa tulisi kuitenkin noudattaa yhdenmukaista aikataulutusta. Jo säädösten näin tiukasti strukturoitu toimintamalli on ristiriidassa uudistuksen tavoitteen (yksilöllisen tuen tarjoaminen) kanssa. Suositeltavaa olisi asettaa säädöksissä selkeästi vain tavoitteet ja malli, jolla tavoitteisiin pääsääntöisesti pyrittäisiin, mutta jättää asiakaspalvelun harkintaan se, millä toimilla ja aikataulutuksella tavoitteet kussakin yksittäistapauksessa parhaiten saavutetaan.

Tapaamismäärät ja -tiheys ovat iso haaste tila- ja henkilöstöresursseille, sillä tapaamisten aikataulutus, haastattelutilojen tehokas käyttö, peruuntuneiden tapaamisten uudelleen aikataulutus ym. mallin toiminnan hallinnointi vaatii jatkuvaa organisointia. Säädös tässä muodossa myös ohjaa TE-toimistoja seuraamaan haastattelu-aikataulujen toteutumista yms. suoritteita sen sijaan, että paneuduttaisiin kehittämään palvelun sisältöä.

Uudistus muuttaa olennaisesti TE-palveluiden kehityssuuntaa, sillä viimeisen kymmenen vuoden aikana on aiemmilla lainsäädännöllisillä uudistuksilla, henkilöstövähennyksillä yms. nimenomaan kevennetty TE-asiantuntijoiden antamaa henkilökohtaista ohjausta ja siirretty työvoimapalveluita tarjottavaksi itsepalveluna netissä tai henkilökohtaista ohjausta ostopalveluiden varaan (esim. erilaiset valmennukset). TE-asiantuntijoiden ohjaus- ja valmennusosaamisen kehittämisen tuleekin olla olennainen osa uudistuksen toteutusta.

Lausuttavaa vaikutusten arvioinnista; taloudelliset vaikutukset?

Esitysluonnoksen taloudellisten vaikutusten arvioiminen on vaikeaa, sillä muutokseen liittyy erilaisia kustannuksia nostavia ja mahdollisia säästöjä tuovia tekijöitä. Viranomaistoiminnan kustannuksia tulee nostamaan esimerkiksi henkilöstömäärän sekä tilojen ja tulkkauspalvelujen käytön selvä lisääntyminen sekä TE-asiantuntijoiden matkakustannukset, joita tulee heidän liikkueessaan eri palvelupisteisiin asiakastapaamisiin. Mallin kustannusten suhde mallin mahdollisesti tuomiin säästöihin on paljolti kiinni työmarkkinatilanteesta, johon muutoksella ei voi merkittävästi vaikuttaa.

Tiiviimpi asiakaspalvelu tuonee esiin myös paljon toistaiseksi piilossa olleita palvelutarpeita esim. kuntien terveys- ja sosiaalipalvelut, Kelan kuntoutuspalvelut yms. Erityisesti kuntien varautuminen sosiaali- ja terveyspalveluiden lisääntyviin asiakasmääriin, auttaa ratkaisemaan niitä työllistymisen esteitä, joita Pohjoismaisen mallin toteuttaminen tuonee näkyviin nykyistä enemmän. Näihin tarpeisiin vastaaminen nostaa julkisten palvelujen kustannuksia myös TE-toimistoja ja kuntakokeiluja laajemmin.

Taloudellisten vaikutusten arvioinnin yhteydessä on syytä kiinnittää huomiota myös työnhakija-asiakkaan taloudelliseen tilanteeseen tuleviin vaikutuksiin. Ensinnäkin tiheät kasvokkain järjestettävät haastattelut aiheuttavat työnhakijalle matkakustannuksia ja toisaalta motivaatioon työllistyä vaikuttaa se, onko työn vastaanottamisella riittävät taloudelliset kannusteet eli palkka vs. erilaiset sosiaalietuudet.

Lausuttavaa vaikutusten arvioinnista; vaikutukset viranomaisten toimintaan (ml. resurssit)?

Uudistuksen myötä lisätään työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kuntakokeilujen henkilöstöä. Henkilöstömäärän lisäksi henkilöstön ohjaus- ja valmennusosaamisen kehittämiseen tulee kiinnittää huomioita, sillä uudistus muuttaa merkittävästi TE-asiantuntijoiden työn sisältöä ja työtettä.

Asetettaessa säädöstasoisesti vaatimuksia haastattelujen toteuttamiseen, tulisi myös resurssien riittävyys olla arvioitu ja taustoitettu laskelmissa huolellisesti ja realistisesti. TE-toimistojen henkilöresurssilisäys ei perustu realistisiin laskelmiin eikä siinä ole huomioitu mallin toteuttamisen

haasteita kokonaisuutena. Tämäntyyppinen täysin aiemmasta poikkeava malli olisi ehdottomasti vaatinut kokeilua, jolla olisi selvitetty mitä teknisiä ja henkilöstöresursseja toteuttaminen edellyttää.

Työ- ja elinkeinotoimistojen kokemus erilaisista toimintamalleista on osoittanut, että peruutusten, poisjääntien ja asioiden hoitamatta jäämisten osuus kokonaistyöstä on aina merkittävä, kun on edellytetty asiakkaiden fyysistä asiointia. Lisäksi alkuhaastattelujen määräaika on ehdotettu pidettävän lyhyenä ja aikavaraus on automatisoitu, jolloin näistä seuraa paljon teknistä työtä ja käytäntöjen opastamista TE-toimistoissa ja kuntakokeiluissa (mm. paikalliset fronttipisteet ja valtakunnallinen puhelinpalvelu). Tähän vaadittava resurssi on pois itse haastattelutyöstä.

Varmaa on, että uudistuksen toteuttaminen esitetystä muodosta sitoo huomattavasti enemmän henkilöstö- ja tilaresursseja kuin nykyinen toimintamalli. Vasta käytäntö näyttää, mikä olisi oikea resursointi, joten mallin lisäresursointiin tulisi jo sen käynnistysvaiheessa varautua.

TE-palveluita on uudistettu viime vuosina voimakkaasti ja henkilöstö on keskellä asiakastyön arkea pyrkinyt mukautumaan uudistuksiin - viimeisimpänä maaliskuussa 2021 käynnistyneet kuntakokeilut. Tälläkin valmistelussa olevalla uudistuksella tulee olemaan kuormitusvaikutuksia henkilöstön hyvinvointiin ja jaksamiseen.

Nostamme esiin myös seuraavan yksittäisen muutoksen: Lakiehdotuksen mukaan TE-toimiston tulisi antaa päätös ulkomaalaisen henkilön työnhakijaksi rekisteröimisen epäämisestä. Näitä tapauksia tulee esimerkiksi Varsinais-Suomessa TE-toimistoon säännöllisesti: turvapaikanhakijoita, ensimmäistä lupaansa odottavia, ilman oleskelulupaa tai oikeutta ansiotyöhön olevia jne. Päätöksenteko ja siihen liittyvät muutoksenhakuprosessit lisäisivät työmäärää TE-toimistossa.

Lausuttavaa vaikutusten arvioinnista; vaikutukset työllisyyteen?

Työllisyyden kehitys on aina monen tekijän summa, joten tämän mallin vaikutuksia siihen on hyvin vaikea erottaa kokonaisuudesta. Erityisesti se, että työnhakijoille tarjotaan intensiivisesti tukea työnhaun alkaessa, tulee heijastumaan työttömyysaikojen lyhenemisenä sillä työnhakijoiden ryhmällä, jolla on hyvät edellytykset sijoittua avoimille työmarkkinoille. Tärkeä tekijä työnhaun ohjaamisen onnistumisessa on, että TE-asiantuntijoiden osaamisen kehittämisessä painotetaan myös työmarkkinoiden tuntemusta.

Työmarkkinoiden todelliset työvoimatarpeet olisi syytä ottaa huomioon myös työnhakijoiden palvelussa, jotta heille asetetut työllistymistavoitteet eivät ole ristiriidassa työnantajien työvoimatarpeiden kanssa. Malli asettaa kokoaikatyön työllistymisen tavoitteeksi, eikä ota huomioon työmarkkinoilla vallitsevaa tilannetta, jossa moni työnantaja tarvitsee työvoimaa

ennemminkin joustaviin ns. epätyypillisiin työsuhteisiin (osa-aikaisuus, tarvittaessa töihin kutsuttava tms.).

Lausuttavaa vaikutusten arvioinnista; muut vaikutukset?

Esitetyn mallin tavoite yksilöllisestä palvelusta on helppo hyväksyä. Tämä tavoite tulee kuitenkin hämärtyämään, kun asiakaspalvelussa lähdetään soveltamaan yhdenmukaiseksi strukturoitua mallia erilaisten asiakkaiden moninaisiin elämäntilanteisiin.

Esitetyillä muutoksilla monimutkaistetaan entisestään työnhakijoiden palveluprosessia ja työttömyysetuuden maksamisen perusteita. Palveluprosessi kaipaisi jo nykyisellään enemmän yksinkertaistamista. Työnhakija-asiakkailla tulee olemaan vaikeuksia mieltää, mitä heidän tulee milloinkin tehdä ja toisaalta motivoitua yhteistyöhön TE-palvelujen kanssa, jos palvelua pyritetään aikataulujen noudattamiseksi ilman asiakkaan tarpeita vastaavaa sisältöä.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; yleistä lausuttavaa työnhakijan palveluprosessista?

Lainsäädännössä ei tulisi näin yksityiskohtaisesti määritellä työnhakijan palveluprosessia. Aiemmista työvoimapalveluita koskeneista uudistuksista on opittu, että laintasoisesti on vaikea määritellä mallia, joka toimii myös käytännössä (vrt. määräaikaishaastattelut, aktiivimalli yms.).

Nykyisellään lakiluonnos ei tavoitteestaan huolimatta mahdollista työnhakijoiden yksilöllistä palvelua siten, että esimerkiksi työnhaussa eteen tulevat ohjaustarpeet (työhaastatteluun valmistautuminen tms.) olisi mahdollista ottaa asiakaspalvelussa huomioon. Asiakkaan prosessi ei etene kahden viikon sykäyksissä - ihan kuin nytkään se ei etene kolmen kuukauden välein. Työnhakuhaastatteluista huolimatta asiakkaalle tulee kysyttävää myös määriteltyjen ajankohtien välissä, jotka asiakaspalvelun tulee pystyä hoitamaan aikataulutettujen haastattelujen lisäksi. Yksittäisenä asiana 2 luku 5 §:ssä kiinnittää huomion se, että työnhakuhaastattelun järjestämispaikakaksi mainitaan vain TE-toimisto, lienee tarkoituksenmukaista, että kasvokkaisia tapaamisia voidaan järjestää myös muissa soveltuvissa tiloissa.

Kaiken kaikkiaan jo Pohjoismaisen mallin lainsäädännössä tulisi ottaa enemmän kantaa mallilla tarjottavan palvelun sisältöön. Ehdotamme, että täydentävät työnhakuhaastattelut painottuisivat non-stop periaatteella tarjottavaan tukeen, jota työnhakija voi oman tarpeensa mukaan saada erilaisiin työnhaun vaiheisiin vrt. Ohjaamot, työnhakukeskukset, työhönvalmennus -palveluun osallistuminen yms.

Lakiesitykseen tuotu mahdollisuus (2 luku 3§) edellyttää kasvokkaista asiointia TE-toimistossa, kun asiakas uusii työnhakuaan katkon jälkeen. Esitetty muutos on kannatettava ja linjassa uudistukseen tavoitteiden kanssa. Säädös siitä, että uusi alkuhaastattelu järjestetään vasta työnhaun oltua katkoksissa vähintään 6 kk, on mielekäs käytännön asiakastyön näkökulmasta. Hyvää on myös lain esitöissä tehty linjaus siitä, että työnhaun käynnistämiseksi edellytettujen toimien tulee olla sellaisia, että työnhakija voi suorittaa ne yhdellä kertaa. Lakiesitys myös pyrkii ennalta ehkäisemään unohduksista yms. lapsuksista johtuvia työnhaun katkeamisia ja se on sekä asiakkaan palvelukokemusta että TE-palvelujen työkuormaa ajatellen positiivinen asia.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa osa-aikaista työtä tekevien palveluprosessista?

Työvoimatarpeiden moninaisuus olisi syytä ottaa huomioon myös työnhakijoiden palvelussa, jotta heille asetetut työllistymistavoitteet eivät ole ristiriidassa työmarkkinoiden tarpeiden kanssa. Malli asettaa kokoaikatyön työllistymisen tavoitteeksi, eikä ota huomioon työmarkkinoilla vallitsevaa tilannetta, jossa moni työnantaja tarvitsee työvoimaa ennemminkin joustaviin ns. epätyypillisiin työsuhteisiin (osa-aikaisuus, tarvittaessa töihin kutsuttava tms.).

Säännölliset työnhakukeskustelut vaikuttavat merkityksettömiltä monen osa-aikatyössä olevan työnhakijan näkökulmasta. Työmarkkinoilla on aloja, joilla osa-aikatyöt ja kausivaihtelu tarjolla olevan työn määrässä ovat enemmän sääntö kuin poikkeus. Esimerkiksi monissa palvelualueen tehtävissä työt keskittyvät iltoihin ja/tai viikonloppuihin, eikä kokoaikatyötä ole todellisuudessa tarjolla kaikille alan työnhakijoille. Osa-aikatyöntekijöiden palveluprosessiin tulisi kuulua harkinta siitä, millaisissa työtilanteissa ehdotettua palveluprosessia sovellettaisiin.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa koulutuksessa olevien palveluprosessista?

Työnhakukeskustelun järjestäminen koulutukset loppupuolella on linjassa uudistuksen tavoitteiden kanssa. Koulutukseen osallistujien työnhakukeskusteluihin tulisi osallistaa ao. kouluttaja, jotta opiskelijan kehittynyt osaaminen saadaan huomioitua mahdollisimman hyvin työnhaussa ja työnhaku käynnistyy saumattomasti jo koulutuksen aikana.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa muistutuksesta?

On positiivista, että esityksessä on haettu palveluhenkistä tapaa ohjata työnhakijaa noudattamaan hänelle asetettuja velvoitteita.

Arviomme mukaan muistutus ei kuitenkaan tässä muodossa ole paras mahdollinen tapa toimia. Muistutus annetaan vasta laiminlyönnin tapahduttua ja muistutuksen antamiseen johtaneen menettelyn moitittavuutta ei tutkita muistutuksen antamisen yhteydessä. Se, oliko muistutukseen johtanut menettely todella moitittavaa, tutkitaan vasta, jos työnhakija toimii toistamiseen säästösten vastaisesti. Jo se, että asioiden selvittämisessä voi olla lähes vuoden viiveitä, lisää erilaisten virheiden ja epäselvyyksien todennäköisyyttä. Esitetty toimintatapa on työnhakijan näkökulmasta epäselvä ja heikentää työttömyysetuusjärjestelmään ennakoitavuutta ja luotettavuutta.

Ehdotamme esitetykseen sisältyneen jälkikäteen annetun muistutuksen sijaan, että Pohjoismaisen mallin tueksi kehitetään palveluprosessin nivelkohdista työnhakijaa ennakkoon muistuttava järjestelmä - saman tapainen, johon olemme tottuneet esimerkiksi hammaslääkärillä asioidessamme.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; yleistä lausuttavaa työnhakuvelvollisuudesta?

Aktiivisen työhaun pitäminen selkeästi työvoimapalveluiden lähtökohtana on hyvä asia ja se luonnollisesti edellyttää myös työnhakijan omatoimisuutta.

Työnhakuvelvollisuus on esitysluonnoksessa erilainen riippuen siitä, mihin kohderyhmään työnhakija kuuluu tai osallistuuko hän johonkin tietyn mittaiseen palveluun. Monia yksityiskohtia sisältävää lainsäädäntöä on työläs noudattaa. Asiakaspalvelusta tulee tehotonta, kun henkilöstöltä menee energiaa sen selvittämiseen, miten missäkin tilanteessa tulisi oikeaoppisesti toimia. Työnhakuvelvoitetta koskevat säädökset kaipaavat yksinkertaistamista.

Työnhakuvelvollisuuden osalta pohdituttaa myös se, millaisena velvoite koetaan työntajien näkökulmasta. Kohentaako työnhakuvelvollisuus työnantajien mahdollisuuksia saada soveltuvaa työvoimaa vai kuormittuvatko työnantajat saadessaan työhakemuksia ehkä vain työnhakuvelvollisuuden muodolliseksi täyttämiseksi.

Toivottavaa olisi, että TE-toimiston roolia työnvälittäjänä kehitetään rinnan työnhakijoiden palveluprosessin uudistusten kanssa. Aktiivinen rooli työnvälittäjänä palvelee sekä työnhakija- että työnantaja-asiakkaita, kun TE-toimisto pystyy ohjaamaan oikealla osaamisprofiililla olevia työnhakijoita työnhakuun työnantajille, joilla on työvoiman tarve.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa osa-aikaista työtä tekevien työnhakuvelvollisuudesta?

Moni työnantaja tarvitsee työvoimaa joustaviin työsuhteisiin (osa-aikaisuus, tarvittaessa töihin kutsuttava tms.), joissa viikoittaiset tai kausittaiset työajat voivat vaihdella suuresti. Työnhakuvelvollisuuden ulottaminen osa-aikatyössä oleviin vaatii harkintaa, jotta ei vaikeuteta työvoimatarpeeltaan vaihtelevien alojen toimintaedellytyksiä ohjaamalla työvoimaa työllistymään muiden alojen töihin.

Käytännön asiakasprosessin näkökulmasta työnhaku- ja sen toteuttamista koskevan raportointivelvoitteen asettaminen osa-aikatyössä oleville tulee aiheuttamaan paljon kyselyjä ja ohjaustarvetta siitä, miten erilaisissa osa-aikatyön tilanteissa tulee menetellä.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa koulutuksessa olevien työnhakuvelvollisuudesta?

Esitettyssä mallissa TE-toimistolla olisi velvollisuus tarjota kolme koulutusalaan liittyvää ja koulutusalaan tukevaa työpaikka kolmessa kuukaudessa. Työn tarjoamisen ja hakemisen velvoite koulutuksen aikana on ristiriitainen, sillä ennen työvoimakoulutukseen valintaa tai opintojen tukemista työttömyysetuudella tehdään harkinta siitä, että opiskelu on työnhakijan työllistymisedellytysten näkökulmasta tarkoituksen mukaista. Myös tässä tapauksessa tulisi työnhakuvelvoite rajoittaa opintotojen viimeisen kuukauden ajalle.

Oppilaitoksilla on hyvät kontaktit työelämään ja moni työllistyy työssäoppimispaikkaansa, kesken työvoimakoulutuksen solmitaan myös esim. oppisopimuksia. Arviomme mukaan oppilaitokset tukevat jo nykyisellään onnistuneesti opiskelijoiden työllistymistä opintojen aikana. Tehokkainta olisi siirtää vastuu työnhaun tukemisesta oppilaitokselta TE-toimistolle vasta opintojen loppuvaiheessa, jos työllistyminen ei ole siihen mennessä ratkennut.

Erytinen ryhmä ovat kotoutumiskoulutuspolulla kieltä, suomalaista yhteiskuntaa ja työelämätaitoja opiskelevat. Kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteissakin keskeisenä tavoitteena on päästä tutkintoon johtavaan koulutukseen, ei vain työhön. Tällä ryhmällä ei ole valmiuksia siirtyä kesken koulutuksen työelämään. Onko siis tarkoituksenmukaista tarjota kategorisesti työtä myös tälle kohderyhmälle koko koulutuspolun ajan? Työnhakuvelvoitteen soveltaminen kotoutujille suunnatun koulutuksen opiskelijoihin on osittain ristiriitainen suhteessa kotoutumislain ja muun kotoutujiin liittyvän ohjeistuksen tavoitteisiin.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa työnhakuvelvollisuuden asettamatta jättämisestä?

Mahdollisuus olla perustellusta syystä asettamatta työnhakuvelvollisuutta on tarpeen. Asiakastyössä tehtävä harkinta säädöksen soveltamiseksi vaatii kuitenkin selkeät ohjeet, jotta asiakkaita kohdellaan työnhakuvelvollisuuden osalta yhdenvertaisesti.

Kohderyhmä, joka ei kuulu ns. Välittäjä Oy:n potentiaaliin työntekijöihin, mutta ei myöskään työllisty avoimille, on kohtuullisen suuri. Myös tämän kohderyhmän palvelemiseksi tulee TE-palveluissa olla hyvät valmiudet. TE-palveluiden sisältöä tulisi räätälöidä tälle työnhakijoidenryhmälle, sillä heidän palvelunsa vaatii muutakin kuin työnhakuvelvoitteen kohtuullistamista.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; muuta lausuttavaa?

Uudistuksella säädettävät toimintamallit vaikuttavat ainakin osin päällekkäisiltä nuorten ohjaamoiden ja maahanmuuttajien osaamiskeskusten toiminnan kanssa. Nyt valmistellun uudistuksen yhteys em. rakenteisiin tulee selkeyttää.

Lainvalmistelua tehdään myös uudesta valtion yhtiöstä, josta on käytetty työnimeä "Välittäjä Oy". Valmistelussa on myös palkkatuki uudistus. Osatyökykyisten palvelu Pohjoismaisessa mallissa ja sen yhteys ns. Välittäjä Oy:n toimintaan ja palkkatuki uudistuksella tavoiteltu työllistymisen tehostuminen olisi hyvä määritellä.

Samoin määrittelyä tulisi tehdä jo tässä vaiheessa siitä, miten Pohjoismainen malli ja te-palvelujen siirto v. 2023 kuntien vastuulle toimivat yhteen.

Työttömyysturvalaki; lausuttavaa työstä eroamisen perusteella asetettavasta seuraamuksesta?

Työstä eroamisesta tulevan seuraamuksen keston kohtuullistaminen on perusteltu uudistus. Toisaalta käytännön asiakastyön näkökulmasta uusi säädös voi vaikuttaa työluvalla maahan tulleiden työntekijöiden suhtautumiseen työstä eroamiseen. Osa näistä maahanmuuttajista haluaisi kotoutumiskoulutuksiin, mutta ei tällä hetkellä uskalla lähteä työstä kolmen kuukauden karenssin pelossa.

Se, ettei työstä eroamista huomioida moitittavan menettelyn toistuvuutta arvioitaessa, ei ole linjassa uudistuksen työllistymisen tehostamista hakevien tavoitteiden kanssa.

Työttömyysturvalaki; lausuttavaa työstä kieltäytymisen perusteella asetettavasta

seuraamuksesta?

Työstä kieltäytymisestä tulevan seuraamuksen keston kohtuullistaminen on perusteltu uudistus. Sen sijaan se, ettei työstä kieltäytymistä huomioida moitittavan menettelyn toistuvuutta arvioitaessa, ei ole linjassa uudistuksen työllistymistä tehostamista hakevien tavoitteiden kanssa.

Lisäksi säädöstä tulisi yksinkertaistaa. Nykyisellään on työlästä seurata, missä tapauksissa TE-toimiston tai kuntakokeilun tekemä työtarjous on velvoittava.

Työttömyysturvalaki; lausuttavaa porrastetusta seuraamuksesta?

Uudistus kohtuullistaa olennaisesti työnhakijan rikkeistä tulevia seuraamuksia ja se on positiivista. Sen sijaan seuraamusten porrastus, vaikka sinällään on perusteltu ja ymmärrettävä, tulee käytännössä heikentämään seuraamusjärjestelmän selkeyttä.

Työttömyysturvalaki; muuta lausuttavaa?

Eri tilanteissa olevien työnhakijoiden erilaiset velvollisuudet vaikeuttavat arviointia siitä, mikä velvollisuus on voimassa tai mikä laiminlyönti kulloinkin aiheuttaa seuraamuksen. Työttömyysturvasiisaa käsiteltäessä suunnitelmien ja muiden kirjausten tarkkuudelle ja yksityiskohtaisuudelle tulee isot vaatimukset, jotta voidaan arvioida, tuleeko seuraamus asetettavaksi tai tuleeko se jättää asettamatta.

Lausuttavaa työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta?

-

Lausuttavaa muiden lakien muuttamisesta?

-

Lausuttavaa muutosten voimaantulosta ja siirtymäajan järjestelyistä?

Uudistus on ajoitettu haastavasti, sillä samanaikaisesti TE-toimistoissa ollaan ottamassa käyttöön uutta asiakastietojärjestelmää ja lähitulevaisuudessa edessä on myös TE-palveluiden siirto kuntien vastuulle.

Positiivista on, että malliin siirtymiseen ja toteuttamisen suunnitteluun on varattu aikaa. Tehtävää vaikeuttaa kuitenkin se, että TE-toimistoilla ei ole työkaluja eikä dataa vastaavasta toimintamallista riittävästi suunnittelun tueksi ennen lakimuutoksen voimaantuloa. Myöskään lain laatijoilla ei ole ollut riittävää soveltuvaa dataa käytössään, vaan malli joudutaan ottamaan käyttöön ilman uusien toimintojen vaatimaa käytännön kehitys- ja kokeilutyötä.

Lisäksi uusien työntekijöiden rekrytointi ja perehdytys vie aikaa, samoin kuin nykyisen henkilöstön osaamisen kehittäminen ja uuden työotteen omaksuminen Pohjoismaisen mallin mukaiseksi. Nämä kaikki tekijät huomioiden siirtymäaika ei todennäköisesti ole riittävä.

Mallin käyttöönottoa tukisi myös se, että tämän uudistuksen suhde muihin uudistuksiin olisi selkeä.

Lausuttavaa suhteesta perustuslakiin ja säätämisyjärjestyksestä?

-

Muuta lausuttavaa?

Pohjoismaisen työvoimapalvelumallin toteuttaminen onnistuneesti vaatii myös uusien työvälineiden (esim. palvelutarpeen ja osaamisen kartoittamiseksi) kehittämistä TE-toimistojen ja kuntakokeilujen henkilöstölle, jotta uudistuksessa tavoiteltu työnhaun yksilöllinen tuki on mahdollista. Lisäksi tulisi huomioida myös keskitettyjen palvelujen (puhelinpalvelut, työttömyysturva yms.) sovittaminen tukemaan Pohjoismaisen mallin toteutusta.

Säippä Sari

Varsinais-Suomen ELY - Lausunto on yhteinen Varsinais-Suomen TE-toimiston kanssa.